

RIIGILAEVASTIK

Ahti Kuningas
Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee
[Aadress]
[Linn/Vald]
[Indeks] [Maakond]

Meie 30.07.2026 nr 3-7/26/136

Selgitustaotlus töölepingu seaduse valveaja erisuse
osas

Austatud Ahti Kuningas

Riigilaevastik pöördub Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poole selgitustaotlusega, et saada ametlik seisukoht ja õiguslane tõlgendus töölepingu seaduse § 48 lõikes 2¹ sätestatud valveaja erisuse laiendamise ja rakendatavuse kohta lootsidele. Lootsid on käsitatavad riigi olulise logistilise ja transporditaristu toimimist tagavate spetsialistidena, kelle töökorralduse paindlikkusest sõltub otseselt meresõiduohutus ja elutähtsa teenuse toimepidevus.

Riigilaevastik tagab Eesti mereala turvalisust, riigilaevade opereerimist ja laevaliikluse sujuvust. Lootsidel on selles ahelas kriitiline roll elutähtsa teenuse ja transporditaristu katkematu toimimise tagamisel. Tulenevalt laevaliikluse prognoosimatusest ja spetsiifikast on vajalik rakendada lootside valmisolekut ehk valveaega. Töölepingu seaduse § 48 lõikes 2 sätestatud üldine valveaja regulatsioon seab aga ranged piirangud, kuna valveaeg ei tohi kahjustada igapäevase ja iganädalase puhkeaja tagamist. Seadusandja lõi 24.12.2022 jõustunud muudatusega töölepingu seaduse § 48 lõikes 2¹ erisuse, mis lubab poolte kirjalikul kokkuleppel pikendada täistööajaga töötaja valveaega kuni 130 tunnini kalendrikuus.

Olukorda transpordisektoris raskendab asjaolu, et lootsidele ei kohaldu ka meretöö seadus, mis võimaldaks tavapärasest paindlikumat töö- ja puhkeaja regulatsiooni. Meretöö seadus reguleerib laeval töötavate laevapere liikmete töösuhteid. Vastavalt meresõiduohutuse seaduse § 48 lõikele 1 ei või loots aga olla lootsitava laeva laevapere liige. Kuna lootsid on Riigilaevastiku maapealsed töötajad, kes astuvad laevale vaid ajutiselt teenuse osutamiseks, reguleerib nende töösuhet täies mahus töölepingu seadus. Riigilaevastiku esialgsel õiguslikul analüüsil ei ole töölepingu seaduse § 48 lõike 2¹ erisus praeguses sõnastuses lootsitööle kohaldatav, mis seab aga piirangud riiklikult olulise taristu paindlikule mehitamisele ja valveaja planeerimisele.

Töölepingu seaduse täiendamise seaduse eelnõu seletuskirja kohaselt oli kõnealuse sätte lisamise otsene ja esmane eesmärk info- ja kommunikatsioonitehnoloogia sektori töö eripärade reguleerimine ja seadustamine, kus valvesüsteemid on tavapärased. Seadusandja on seadnud sätte rakendamiseks spetsiifilised kumulatiivsed eeldused, mis lootsitöö olemust arvestades ei täitu.

Esiteks piiritleb nimetatud säte subjektide ringi töötajatega, kelle tööülesanne on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia teenuste ja taristu järjepideva toimimise või infoturbe tagamine. Kuigi lootsid tagavad füüsilise ja logistilise meretaristu toimimist, ei ole nende ülesandeks digitaalsete süsteemide, serveriparkide või andmesidevõrkude käigushoidmine ega infoturbe tagamine. Teiseks nõuab säte, et töötaja saaks valveajal reageerimist vajavaid ülesandeid täita kasutades info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid töökohta ilmumata. Lootsimise olemus, mis hõlmab lootsikaatriga laevale minekut ning kapteni füüsilist nõustamist navigeerimisel ja manööverdamisel, eeldab kohustuslikku füüsilist kohalolu laeva kaptenisillal. Lootsitööd ei ole võimalik teostada distantsilt digivahendite vahendusel.

Arvestades asjaolu, et lootsid tagavad riigi toimimiseks samaväärselt olulist kriitilist taristut nagu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid, palub Riigilaevastik kantsleri ametlikku seisukohta järgmistes küsimustes:

1. Kas töölepingu seaduse § 48 lõiget 2¹ on ministeeriumi hinnangul võimalik teleoloogiliselt ehk sätte mõtet ja eesmärki laiendades kohaldada ka muudele riigi elutähtsa taristu töötajatele, sealhulgas lootsidele, kelle valmisolek on kriitiline, kuid kelle töö eeldab füüsilist kohalolu?
2. Kui töölepingu seaduse § 48 lõike 2¹ erisuse ja meretöö seaduse kohaldamine lootsidele on välistatud, siis milliseid õiguslikke alternatiive, näiteks summeeritud tööaja raamistikku, kollektiivlepingute erisusi või tulevasi spetsiifilisi seadusemuudatusi, näeb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tööala valdkond lootside valveaja seaduspäraseks ja paindlikuks korraldamiseks, tagades samal ajal teenuse toimepidevuse?

Riigilaevastik on valmis panustama omapoolse praktilise sisendiga, et leida mereveonduse spetsiifikat arvestavad toimivad lahendused.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Andres Laasma
peadirektor

Koostaja: Elina Siimon 5271854
elina.siimon@riigilaevastik.ee